

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.109.2025
Warszawa, 14 kwietnia 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8403 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Panią Posłankę Iwonę Marię Kozłowską w sprawie hejtu w *Internecie*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Ad 1

Należy mieć na uwadze, że hejt przejawia się zwykle w zachowaniach wyczerpujących znamiona przestępstwa zniesławienia albo znieważenia, a niekiedy również gróźb karalnych. Zniesławienie i znieważenie zagrożone są karą grzywny albo karą ograniczenia wolności, a w sytuacji gdy sprawca dopuszcza się tych czynów za pomocą środków masowego komunikowania można mu wymierzyć karę pozbawienia wolności do roku (art. 212 § 1 i 2 k.k., art. 216 § 1 i 2 k.k.). Groźby karalne zagrożone są karą pozbawienia wolności do lat 3 (art. 190 § 1 k.k.) oraz ścigane są z urzędu. Natomiast zniesławienie i zniewaga ścigane są z oskarżenia prywatnego, przy czym prokurator ma możliwość ścigania tego rodzaju czynów także z urzędu.

Zgodnie z art. 60 § 1 i 2 k.p.k., w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo jako oskarżyciel publiczny wstępuje do postępowania już wszczętego, jeżeli wymaga tego ochrona praworządności lub interes społeczny. W literaturze wskazuje się, że „do oceny czy interes społeczny wymaga

aktywności ze strony prokuratora, istotne są zarówno okoliczności sprzyjające powstaniu zwiększonej społecznej szkodliwości (np. okoliczność, że czyn bulwersuje opinię publiczną), dotyczące pokrzywdzonego (np. brak jego aktywności z uwagi na nieporadność), jak i naruszenie istotnych przepisów w odbywającym się postępowaniu prywatnoskargowym” (P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Wyd. 3, Warszawa 2007, Legalis).

Ponadto należy wskazać, że hejt w Internecie może także wyczerpywać znamiona przestępstwa „stalkingu”. Zgodnie z art. 190a § 1 k.k. „Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby dla niej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”. Jeżeli następstwem takiego czynu jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15 (art. 190a § 3 k.k.). W orzecznictwie wskazuje się, że *„W świetle obowiązującej regulacji, by zachowanie mogło być uznane za stalking, nękanie przez sprawcę musi być uporczywe, a zatem polegać na nieustannym oraz istotnym naruszeniu prywatności innej osoby oraz na wzbudzeniu w pokrzywdzonym uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia. Ustawodawca nie wymaga przy tym, aby zachowanie stalkera niosło ze sobą element agresji. Nadto prawnie irrelevantne jest w kontekście strony podmiotowej tego przestępstwa czy czyn sprawcy powodowany jest żywionym do pokrzywdzonego uczuciem miłości, nienawiści, chęcią dokuczenia mu, złośliwością czy chęcią zemsty”* (postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2013 r. III KK 417/13).

Surowe zagrożenie karą za groźby, jak również za przestępstwo stalkingu, sprawia, że obecnie nie toczą się prace legislacyjne mające na celu zaostrenie sankcji za te czyny. Dodatkowo zauważyć trzeba, że kary za te przestępstwa zostały w ostatnich latach wydatnie zaostrene. Również w przypadku zniesławienia i zniewagi brak jest podstaw do wprowadzania surowszej represji karnej. Ministerstwo Sprawiedliwości stoi bowiem na stanowisku, że nie zaostrenie sankcji, ale działania prewencyjne, jak również skuteczne ściganie stanowią właściwy kierunek walki z niewątpliwie poważnym zagrożeniem, jakim jest hejt, w tym w szczególności hejt w Internecie.

Ad 2

Aktualnie nie toczą się w Ministerstwie Sprawiedliwości prace legislacyjne który miałyby uwzględniać „specyfikę przemocy psychicznej w internecie”. Natomiast w ubiegłym roku Ministerstwo Sprawiedliwości zgłosiło inicjatywę ustawodawczą, dotyczącą problematyki mowy nienawiści, z którą hejt często się wiąże. Projekt ustawy opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości został przyjęty przez Radę Ministrów, a następnie wpłynął do Sejmu (druk nr 876). Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 6 marca 2025 r., a Senat nie wniósł do niej poprawek¹. Podkreślić w tym miejscu należy, że przewidziane w Kodeksie karnym przestępstwo stalkingu może, a nawet powinno, być rozważane w każdej sprawie, w której dochodzi do uporczywego nękania pokrzywdzonego zachowaniami o cechach hejtu rozumianego jako obrażanie i poniżanie innych.

Ad 3 i 4

Odnosząc się do pytania dotyczącego ewentualnych zmian w prawie, które miałyby na celu „szybsze i skuteczniejsze ściganie sprawców hejtu w Internecie”, należy wskazać, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie pracuje obecnie nad zmianami Kodeksu postępowania karnego stricte odnoszącymi się do wskazanego obszaru. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że trwają prace nad reformą procedury karnej (projekt UD153)², w której dla usprawnienia postępowania proponuje się określone zmiany np. dotyczące dobrowolnego poddania się karze (art. 387 k.p.k.).

Należy również wskazać, że Prokurator Generalny dostrzegając wagę problematyki związanej z przeciwdziałaniem mowie nienawiści i przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami, zarządzeniem z dnia 12 czerwca 2024 r. powołał Zespół do spraw przeciwdziałania mowie nienawiści i przestępstwom motywowanym uprzedzeniami. Celem Zespołu jest przygotowanie założeń systemowej, kompleksowej i szczegółowej strategii przeciwdziałania takim zachowaniom i ich karania. Zespół opracuje nowe wytyczne i polecenia, które mają zapewnić właściwą reakcję organów władzy państwowej w związku z przestępstwami tego rodzaju, ze szczególnym uwzględnieniem problemu

¹<https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=3BB94A738B6A02E7C1258BE7004E8ED7>

² <https://legislacja.gov.pl/projekt/12390959>

mowy nienawiści obecnej w Internecie. Zespół przygotowuje także zbiór dobrych praktyk i rekomendacji co do metod przeciwdziałania takim zjawiskom³.

Dodatkowo trzeba mieć na uwadze, że walka z hejtem w Internecie to nie tylko prawo karne, ale również działalność prewencyjna i administracyjna. W tym zakresie aktywne działania prowadzi Ministerstwo Cyfryzacji, które pracuje nad ustawą wdrażającą w Polsce europejski Akt o usługach cyfrowych (<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/prace-nad-ochrona-uzytkownikow-internetu--implementacja-unijnego-aktu-o-uslugach-cyfrowych-dsa>).

Ad 5, 6 i 7

Dostrzegając wagę problemu hejtu wśród młodzieży, a przez to zainteresowanie szkół lekcjami o tej tematyce, Ministerstwo Sprawiedliwości z okazji obchodów Dnia Edukacji Prawnej zorganizowało zdalną lekcję prawną pt. *Hejt, trolling i memy. Po co jest prawo i jak mnie chroni – na przykładzie naruszeń dóbr osobistych w Internecie*⁴, w której wzięło udział ok. 45 tys. uczniów i uczennic z 881 szkół ponadpodstawowych oraz klas 7-8 szkół podstawowych w całej Polsce.

Temat naruszeń dóbr osobistych w Internecie stał się również podstawą przypadku w scenariuszu lekcji przygotowanym wspólnie z zawodami prawniczymi w ramach wspólnej inicjatywy z okazji Dnia Edukacji Prawnej⁵. Przedstawiciele zawodów prawniczych zostali zaproszeni do przeprowadzania zajęć zgodnie ze scenariuszem w szkołach w całej Polsce. Według danych aktualnych na dzień 4.04.2025 r. lekcje na żywo przeprowadzone przez prawników odbyły się w 273 szkołach, przy czym końcowe dane dotyczące tej inicjatywy są w trakcie zbierania. Dodatkowo w niektórych przypadkach przeprowadzone lekcje mogły odbyć się także w oparciu o inne scenariusze.

³ <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/powolaniu-zespołu-do-spraw-przeciwdziałania-mowie-nienawisci-i-przestępstwom-motywowanym-uprzedzeniami>

⁴ Zapis z lekcji dostępny jest pod linkiem: https://youtube.com/live/oGW_EaMKTI?feature=share.

⁵ Link do scenariusza: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/jak-prawo-unii-europejskiej-chroni-prawa-i-wolnosci-jednostki>).

Jednocześnie przygotowana została broszura skierowana do młodzieży, mająca na celu przybliżenie funkcjonowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej. Materiał został stworzony z myślą o młodych osobach, które mogą potrzebować pomocy prawnej lub chcą lepiej zrozumieć swoje prawa. Broszura została przesłana (marzec 2025 r.) w formie elektronicznej i do druku do ponad 6 tys. szkół ponadpodstawowych na terenie kraju oraz zawiera m.in.:

- a) podstawowe informacje o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz mediacji,
- b) instrukcje, jak uzyskać pomoc prawną,
- c) przykłady spraw, w jakich można otrzymać wsparcie w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego,
- d) zagadnienia dotyczące problemów, które mogą dotyczyć osób poniżej 18. roku życia, a więc także hejtu.

Ponadto w ramach prowadzonego konta prowadzonego w serwisie Facebook pn. „*Nieodpłatna Pomoc*” poruszono tematy związane z zagrożeniami młodzieży w Internecie i social mediach, a w planach znajduje się publikacja treści dotycząca *cyberbullyingu* i *bullyingu*. Opublikowano również zwycięski Komiks, który nawiązywał do tematyki hejtu oraz zamieszczony został materiał edukacyjny przygotowany przez Stowarzyszenie Sursum Corda o tematyce cyberprzemocy.⁶ Zaznaczyć również należy, że pracownicy wydziału Nieodpłatnej Pomocy Prawnej brali udział w lekcjach w szkołach, podczas których poruszany był temat hejtu oraz problemów z rówieśnikami. W trakcie zajęć uczniowie mogli uzyskać wiedzę m.in. o punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

⁶ <https://www.facebook.com/NieodplatnaPomoc/videos/272541822457397/>.